

lovát a Muraközy Zsigmond portája elején levő német kovácshoz vitték patkolni, s patkolás közben baja esett. A tanúvallomások erről tájékoztatnak. 1. tanú, Maklári Szabó Mihály 46 éves vallja, hogy „Tomka György Uram Lovát maga vezette a Tanu Muraközy Sigmund uram portája előtt lakozó Németh Kovácshoz patkolni. A Deutrális nap előtt, mely karban volt a Ló, a Tanu minthogy nem látta, nem tudgya, hanem hogy ugyan kérdésben lévő napon mellyen a Fátens a Kovácshoz vezette valamely bakja lett volna a Lónak, a Tanu nem találta, hanem úgy mint egyébkor tapasztalt frissességében vólt. Tudgya nyilván a Tanu, hogy azon alkalmatossággal a Kovács nagy kötőfékét a Lónak a fejében húzván, Maklári Szabó Mihály az Ágasban lévő vass karikához akarván meg kötni, tudniillik maga a Tanu, de a Kovács kezébül ki vevén, a vass Lánccz kötőfék szárral az Ágashoz szorosán oda csatolotta, melyet a Tanu látván mondotta a Kovácsnak, hogy né húzza oly erőssen az ágashoz, mert a Lónak nem jól lesz dolga, de a Kovács csak azt felelte a Tanunak, nem tudsz te ahoz. Oly szorosán köttetvén a Ló az Ágashoz viczkándozásában a feje annyira az ágashoz szorult, hogy az Lónak az orra az ég felé, a Füle pedig a föld felé állott valya a Fátens. Ebbül következtethető veszedelmét tapasztalván a Lónak a Tanu, mondotta a Kovácsnak, akkor tudniillik akarta vala a Tanuval, ne patkolyuk úgymond a Fátens mostan az lovat, hanem inkább szabadicsuk, de a Kovács csak azt felelte, lesz kutya baja, fogd a lábát.

Vallya nem különben aztis a Fátens, hogy látván ily veszedelmét a Lónak a Kovács, nem hogy csendesítette volna, vagy szabadítani igyekezett volna, de még midőn rugdosott és magát rángatta a Deutrális Ló, kezében lévő kalapáccsal azon patkoló Kovács kétszer vagy háromszor oldalba ütötte, és így vallya a Tanu, hogy verés által a Ló annyival inkább neki szelessedvén, a feje is, amit fellyebb valotta, szorosán meg kötve lévén, igen az ágashoz szorult, mely mint a nyaka ki törött a kérdésben lévő lónak és ugyan azon órában megis döglött.”

Ezen kívül kihallgatják még Almássi János 16 éves miskolci lakost, valamint Éber Györgyöt, akik hasonlóképpen vallanak a német kovács, György Pál műhelyénél történetekről, megemlítvén, hogy a patkolást a kovács legénye, Kubinyi Jakab végezte. Az említett legényt, minthogy a dolog bebizonyosodott, 40 forint kártérítésre kötelezték. (M. Áll. Lt. Spec. XII. Nró. 259.)

Az edelényi ötkerekű malom

PAZÁR MIKLÓS NÉ—JOÓ TIBOR

Edelénynek már 1564-ben jőnevű malma volt. 1580-ban a malom szombati jövedelme a protestáns lelkészt illette. Báthory Zsófia 1662-ben lefoglaltatta ezt a jövedelmet, s nem is adta vissza. A malom az 1684-es török hadjárat alkalmával elpusztult. A malommal egyidőben ment tönkre az edelényi híd is.

Mind a híd, mind a malom helyreállítását ismételten sürgették, de a malmot csak a XVIII. században állították helyre.

A most közölt alaprajz és látkép 1776-ban készült, amikor az akkori tulajdonos — gróf galánthai Esterházy István — Franz Anton Dvorzackyval felmérte a kastélyt és a hozzátartozó gaz-

dasági létesítményeket. Különös érdeklődésre tarthat számot az ötkerekű megoldás.

A Fényes Elek által 1851-ben kiadott „Magyarország geográfiai szótára” című könyv még említi az ötkerekű malmot.

E ritka megoldású és kiépítettségű, hosszú időn át jó eredménnyel működött malom megérdemelné azt, hogy történetével behatóbban is foglalkozzanak.

Bibliográfia: Vármegyei szociográfiák V. kötete: Borsod vármegye. Fényes Elek: Magyarország geográfiai szótára. Borsod vármegye levéltárának vegyes anyaga.

